

WFRtD
Wereld Federatie van “Recht op Waardig Sterven” organisaties
Cape Town - South Africa
6 tot 8 september 2018

(DIA 1)

Goede middag,

Wij zijn als ‘Recht op Waardig Sterven’ - België - Vlaams landsgedeelte - vereerd om te mogen spreken op het wereldcongres in deze prachtige stad ... voor velen uit ons land toch een droom ... hier ooit eens te mogen komen.

De slogan “dying with dignity - my life - my choice” of “waardig Sterven - mijn leven - mijn keuze” charmeert ons ten zeerste. Tussen de lijnen is hier een duidelijke link naar “zelfbeschikking” ... want dáár gaat het over.

België is een seculiere staat. De scheiding tussen Kerk en Staat is duidelijk. Vanuit een humanistisch oogpunt is de mens geen **middel** tot, maar een **doel** op zich! De mens staat centraal!!!

(DIA 2)

Als de mens beslist over zijn **eigen leven**, over zijn **eigen dood**, over zijn **eigen einde levenswensen** ... gaat hij dan naar de hel?

(DIA 3)

De invloed van religies op samenleving, op de maatschappij, op het wereldgebeuren is nog steeds enorm!

Vandaag is op Facebook een demarche om afbeeldingen van de klassieke schilderkunst van bij voorbeeld Pieter Paulus Rubens (vlezige rondborstige naaktmodellen te gaan weren wegens onzedig!

(DIA 4)

De wetenschappen hebben over de eeuwen heen een continue en verbeterde strijd moeten leveren om zich te ontdoen van religieuze dogma's - laten we dit het “**ontvoogdingsproces**” van de wetenschappen noemen.

Een doorbraak in de ontvoogding van de **natuurwetenschappen** kwam er met *Galileo* ... en later ook, *Newton* en *Einstein* ... alles draaide niet rond een centrale aarde ... maar de aarde draaide rond de zon. *Mercator*, die de **cartografie** ontvoogde van religieuze dogma's. *Vesalius* die de **anatomie** / de **geneeskunde** ontvoogde van religieuze dogma's. *Darwin* deed dit op het terrein

van de **biologie** met zijn **evolutietheorie**, die wereldwijd als juist wordt aanvaard, alhoewel hier en daar het **creationisme** opnieuw de kop wil opsteken, onder invloed van ...

Wie kent deze? Dit is *Cesare Beccaria*, die de **rechtswetenschappen** ontvoogde van religieuze dogma's. Je mag niet folteren, geen anonieme klachten, ... enz, ook een zeer verlichte geest. Dit is *Kanunnik Lemaître*, die de **theorie van de Big Bang** ontwikkelde, alhoewel hij zelf een zeer gelovig man was.

We kunnen zo nog geruime tijd doorgaan!

(DIA 5)

Maar waar ik wil toe komen is, dat momenteel de "**moraalwetenschap**" als "laatste" wetenschap zich wil ontdoen van religieuze dogma's.

Vandaag gaan de discussies in vele landen over ethische, deontologische, morele thema's. Abortus, euthanasie, hulp bij zelfdoding, voltooid leven, ...

(DIA 6)

Door migratiegolven en door de globalisering krijgen we in West Europa alsmaar meer een multiculturele ... maar ook een multireligieuze samenleving. Mensen begrijpen mekaar vaak niet meer ... mensen praten naast elkaar ... en een soort "**moreel esperanto**" is nog zeer ver weg.

(DIA 7)

Als directeur van een geriatrisch zorgcentrum, had ik een casus van een 79 jarige dame, terminale uitgezaaide kanker, die tijdens een einde levenswensen gesprek zeer duidelijk aangaf, van elke pijnmedicatie te weigeren. zij was zeer christelijk en wou lijden zoals Jesus, om op die wijze haar plaats in de hemel te reserveren. Binnen de toepassing het zelfbeschikkingsrecht, hebben we ook deze wens volledig gerespecteerd, genotuleerd en uitgevoerd.

(DIA 8)

In vele situaties worden de mensenrechten en het recht op zelfbeschikking voortdurend met de voeten getreden ... de voorbeelden zijn legio.

Is dit zelfbeschikkingsrecht absoluut?

Persoonlijk meen ik, ja, voor zover je anderen niet schaadt!

We kunnen ons afvragen, wat de basis is van ons moreel handelen?

(DIA 9)

Niettegenstaande het **Egyptisch Dodenboek** moreel reeds zeer hoogstaand was, moeten we toch wachten tot 1948 voor een eerste seculiere tekst, die als basis voor het moreel handelen zou kunnen worden gebruikt ... **De Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens**. Deze tekst is **niet** overal aanvaard!

(DIA 10)

Discussies over ethische beslissingen zijn onmogelijk zonder **neutraliteit van de overheid**. Het maken van wetgeving komt toe aan de overheid ...er voor zorgen dat deze wetgeving wordt toegepast komt toe aan de overheid.

Hoe dan ook ... er is een universeel verzet van de mens tegen het "**onvrijwillig ondergaan van pijn**". De natuur heeft voor sommige situaties hier zelf een antwoord op gegeven. Denk maar aan de aanmaak van endorfines door de vrouw bij de bevalling, alsook bij de duursporten. Hieruit kunnen heel wat mensenrechten worden gedistilleerd. U zal niet doden, u zal niet folteren, ...

(DIA 11)

De medemens in nood moet worden geholpen.

Iedereen kent het verhaal van **Chantal Sébire** ...

We helpen op vele terreinen onze medemens in nood - we geven massaal bloed - maar op zeer kritische momenten, helpen we de mens vaak niet!

(DIA 12)

De mens ... en in het bijzonder de vrouwen en kinderen, meer opleiding nodig.

We vergroten zo de 'kritische massa'!

We hebben geen **weapons of mass destruction** nodig, maar **weapons of mass instruction**.

(DIA 13)

Innovatie is altijd een strijd - innovatie is altijd een slagveld.

Onze maatschappij verandert voortdurend ... het is voor iedereen duidelijk dat deze innovatie de laatste decennia exponentieel verloopt. Dit komt door de exponentiële toename aan informatie en de wereldwijde vlotte en snelle communicatie ... powered by the internet.

Verandering wekt altijd weerstand op ... verandering is altijd een conflictmodel ... tot de grote massa hiervoor is gewonnen.

(DIA 14)

België staat bekend om zijn ethisch progressieve wetgeving.

Heeft een individu in België recht op zelfbeschikking?

(DIA 15)

Met betrekking tot de individuele mensenrechten betekent zelfbeschikkingsrecht dat men zelf mag bepalen, hoe men zijn of haar leven wil leiden. De individuele vrijheid om over het eigen sterven te beslissen aan het einde van het leven, is bijna niet meer omstreden. Daar bestaat in België een wettelijke omkadering voor.

Maar, dat zelfbeschikkingsrecht, geldt dat ook wanneer men autonoom wil bepalen hoe, waar en wanneer je een einde aan je leven kan stellen om op een waardige manier uit het leven te stappen?

(DIA 16)

Mensen die niet ziek zijn - niet fysiek en niet psychisch - maar *'in alle redelijkheid'* vinden dat hun leven geleefd is. Ze hebben niets meer te verwachten van het leven - ze hebben geen toekomstperspectief meer. Kortom, zij die vinden dat hun leven "voltooid" is ... zij die "levensmoe" zijn.

De bestaande wetgeving in België kan hier geen bescherming bieden. Enkel mensen die **ondraaglijk lijden – fysisch en/of psychisch** kunnen beroep doen op de huidige wetgeving.

Een wettelijke bescherming kan wel verkregen worden wanneer een arts zich eventueel beroept op **"poly-pathologie"** als reden om euthanasie uit te voeren.

Na een peiling in Vlaanderen blijkt dat meer dan 70% begrip heeft voor de wens van oudere mensen die levensmoe zijn.

Sommige politici engageren zich om het debat aan te gaan over voltooid leven. Vele anderen weren deze discussie!

Vandaag is het zo dat een individu, dat euthanasie vraagt, omwille van het feit dat hij of zij **"klaar is met het leven"** als **"depressief"** wordt omschreven en hiervoor medicatie zal voorgeschreven krijgen.

(Dia 17)

Een doorverwijzing naar een **psychiater** is eveneens mogelijk en die kan dan psychisch lijden vaststellen . Op basis daarvan zou hij euthanasie kunnen uitvoeren.

Debatten en gesprekken over **voltooid leven** en **levensmoeheid** gebeuren in België al meer dan 20 jaar. Denken we maar aan het ontstaan van het begrip “**de pil van Drion**” . (prof Huub Drion pleitte ervoor om ouderen een middel te verschaffen waarmee men uit het leven kon stappen op een aanvaardbare wijze)

Na de bekendmaking in Nederland van de Coöperatie Laatste Wil (CLW) dat zij een middel ter beschikking kunnen stellen - na 6 maanden lidmaatschap - om zelf een einde aan het leven te maken, is ook in België de discussie stilaan opnieuw op gang gekomen.

In het laatste rapport van de federale evaluatiecommissie euthanasie, (dit is een commissie, die moet nagaan of aan alle voorwaarden voldaan wordt bij de uitvoering van een euthanasie) werd aanbevolen een **dringende studie** op nationaal niveau uit te voeren, **naar alle medische handelingen met betrekking tot het levenseinde** - (euthanasie, palliatieve sedatie, hoge dosissen opiaten, stopzetting van de behandeling enz) .

Men stelde ook vast dat er **te weinig doorstroming van informatie** is aan de burger, de artsen en andere zorgverleners, met het oog op een correcte toepassing van euthanasie.

Er zal opnieuw een duidelijke **info brochure** worden opgesteld over de wet op de euthanasie, de patiëntenrechten en de palliatieve zorg.

Ondertussen heeft de patiënt in België nog steeds **geen rechtszekerheid** inzake de toepassing van euthanasie. Een dokter heeft het recht om een euthanasie te weigeren, de patiënt blijft vaak in de kou staan en moet zelf naar een oplossing zoeken.

(DIA 18)

We stellen ook vast dat er **zorginstellingen** zijn, die **weigeren** om in te gaan op een vraag van een bewoner naar euthanasie, conform de filosofische achtergrond van deze instelling.

We besluiten met de strijdpunten van RTD Belgium Flanders.

* Wij vragen meer rechtszekerheid voor de patiënt, met de **opname in de wet van een ‘doorverwijs plicht’** ... als de arts weigert ... en de garantie voor bewoners op het maken van een vrije keuze en zelfbeschikkingsrecht.

* We willen als organisatie deelnemen aan het debat over de wet van **Hulp bij zelfdoding**.

* We willen uitbreiding van de euthanasie wet voor mensen met **dementie**. Deze groep van mensen hebben geen mogelijkheid om door euthanasie uit het leven te stappen, indien zij dementerend zijn, ondanks dat zij via een negatieve wilsverklaring hebben aangegeven, wat zij wensen als ze **wilsonbekwaam** worden.

(DIA 19)

* We willen de afschaffing van de **5 jarige geldigheidstermijn** bij de wilsverklaring euthanasie

* We willen **alle documenten aangaande levenseinde op de elektronische ID**

* **We willen een wettelijk kader maken aangaande de toepassing van euthanasia bij “voltooid leven”**

(DIA 20)

Dank voor uw belangstelling

Rita Goeminne - bestuurder RWS en Vice Voorzitter
Marc Vanryckeghem - bestuurder RWS en penningmeester